

J. D'Haenens, *Belgisch Strafprocesrecht*, Story's Universitaire Handleidingen, 4 boekdelen, Deel I – Vol. A (XX + 167 pp.), Deel I – Vol. B (VI + 90 pp.), Deel II – Vol. A (VII + 141), Deel II – Vol. B (VII + 140 pp.), E. Story-Scientia, Gent-Leuven-Antwerpen-Brussel, 1980.

Er bestaan slechts weinig handboeken over het Belgisch strafprocesrecht. De meeste van deze reeds schaarse handboeken zijn daarenboven in zoverre verouderd, dat zij de voor het strafprocesrecht zo belangrijke ontwikkelingen in de jurisprudentie van de laatste decennia, alsook de in deze periode voltrokken internationalisering van ons publiek recht, niet meer opgenomen hebben. De strafprocesrechtelijke informatie van de laatste decennia ligt verspreid over talloze tijdschriften en monografieën, en de nood aan enig synthetisch overzicht wordt steeds groter. Een en ander maakt dat elk nieuw algemeen werk, dat een actueel overzicht biedt van de Belgische strafrechtspleging, het moge dan een cursus voor universiteitsstudenten zijn, de grootste aandacht verdient. De cursus van J. D'Haenens is deze aandacht méér dan waard. Alhoewel het doel van deze cursus volgens de auteur erin bestaat "aan de studenten een inzicht te geven in het systeem van het Belgisch strafprocesrecht en in zijn werking", is het daartoe opgestelde instrument zo waardevol, dat het meteen ook een betrouwbare en praktisch bruikbare gids is geworden voor eenieder die incidenteel of beroepshalve met strafprocesrecht moet omgaan.

De handleiding van J. D'Haenens is een zeer systematisch opgebouwd, goed gestructureerd en helder geschreven overzicht, waarin de gehele strafprocesrechtelijke materie in kaart wordt gebracht. Dit overzicht bevat twee luiken.

In het eerste luik (Deel I, gespreid over twee volumina), benadert de auteur de strafrechtspleging als deelgebied van het strafrecht in de ruime zin. Na de studie van de algemene beginselen die het Belgisch strafprocesrecht normeren, van de historiek en de rechtsbronnen van ons strafprocesrecht, volgt een analyse van de rechtsvorderingen die het voorwerp van het strafprocesrecht uitmaken, en vervolgens van de organisatie van de strafgerechten en hun bevoegdheid. In het tweede luik (Deel II, eveneens gespreid over twee volumina) wordt het verloop van het strafproces geschetst : de opsporing van de strafbare feiten, de vervolging, het gerechtelijk onderzoek, het onderzoek voor de vonnisgerechten in eerste aanleg, de rechtsmiddelen. Tot slot worden ook nog enkele bijzondere rechtsplegingen behandeld, zoals de bijzondere rechtspleging in toepassing van het verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en de rechtspleging inzake uitlevering.

Het spreekt vanzelf dat in een synthese niet de gehele rijkdom van de casuïstiek, waarin strafprocesrechtelijke problemen gearticuleerd worden, in beeld gebracht kan worden. J. D'Haenens heeft de nadelen, eigen aan een synthetische aanpak, op een gelukkige manier opgevangen, door uitvoerige bibliografische verwijzingen, die de lezer uitnodigen strafprocesrechtelijke vraagstukken te exploreren over de grenzen van de behandelde materie heen. Daardoor krijgt zijn werk een grote consultatieve gebruikswaarde. Er zullen slechts weinig procesrechtelijke vraagstukken zijn, ter oplossing waarvan in de

besproken handleiding geen studiemateriaal wordt aangeboden.

Terecht heeft de auteur grote aandacht besteed aan de invloed van het internationaal recht op het strafprocesrecht. De frisse indruk die van het gehele werk uitstraalt, is onbetwistbaar mede te danken aan de plaats die er aan het internationaal recht wordt toebedeeld, en dit in tegenstelling tot vrij marginale behandeling ervan in de traditionele handboeken over procesrecht. De medewerking van Mevr. F. Thomas aan de desbetreffende passages was de garantie voor de hoge kwaliteit ervan.

Niets dan lof dus voor dit prachtwerk, dat in niemands bibliotheek zal misstaan, ook niet in de bibliotheek van hen die beroepshalve dagelijks met het strafprocesrecht bezig zijn. Deze laatsten zullen hoogstens betreuren dat J. D'Haens nog niet klaargekomen is met een nog omvangrijker en meer omvattende behandeling van het strafprocesrecht. Op een cursus mag men evenwel geen kritiek geven, vanuit beoordelingscriteria die alleen gelden voor doorwrochte handboeken. Een kleine suggestie nochtans voor de toekomstige herdrukken: waarom geen analytische trefwoordenlijst toevoegen, die de reeds grote gebruikswaarde van het werk nog aanzienlijk zou verhogen.

Lieven Dupont

Nationale Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg, Alternatieven van het psychiatrisch ziekenhuis, Gent, 1980.

Het betreft het verslagboek van een internationale workshop die te Gent doorging van 31 maart tot 3 april 1980, en die georganiseerd werd door de Nationale Vereniging voor Geestelijke Gezondheidszorg in samenwerking met de 'World Federation for Mental Health'. De bundel bevat 26 lezingen, het verslag van 15 werkgroepen en een syntheseverslag.

Alhoewel het *syntheseverslag* (p. 269-288) achteraan komt blijven wij er eerst even bij stilstaan omdat het een totaalbeeld biedt. Het is van de hand van Van Londen, directeur-generaal van Volksgezondheid en Milieu, Leidschendam, Nederland. Het is een magistrale samenvatting van wat tijdens de workshop aan bod is gekomen. Er wordt op gewezen dat de algemene tendens tijdens het congres was: het zeer negatief beeld van het psychiatrisch ziekenhuis met de wens dat het zou verdwijnen en met weinig aandacht voor de veranderingen die zich binnen sommige psychiatrische centra voordoen. Bovendien ontbreekt de – weliswaar ingewikkelde – evaluatie van de kwaliteit van de voorgestelde alternatieven. Globaal werd gepleit voor regionalisatie, het beter afstemmen van de voorzieningen op de noden van de lokale gemeenschap, de noodzaak van een geïntegreerd en op soepele wijze gehanteerd netwerk van voorzieningen, voldoende aandacht voor preventie, revalidatie en betere samenwerkingsverbanden.

Wij zullen hier niet alle overige lezingen bespreken, maar wel enkele deelaspecten uit bepaalde bijdragen. De lezingen van anderstalige sprekers zijn in Nederlandse vertaling weergegeven. De vertaling laat trouwens wel